

Брюксел, 10.6.2020 г.
COM(2020) 237 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

ДОКЛАД ЗА КОНВЕРГЕНЦИЯТА ЗА 2020

(изготвен в съответствие с член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз)

{SWD(2020) 107 final}

ЦЕЛ НА ДОКЛАДА

Еврот е замислено като единна валута на Европейския съюз в неговата цялост. Сега тази валута се използва ежедневно от около 342 милиона души в 19 държави членки в еврозоната. Някои от практическите ползи от еврото са стабилните цени, по-ниските транзакционни разходи за гражданите и предприятията, по-прозрачните и конкурентни пазари и увеличената вътресъюзна и международна търговия. Еврот също така е втората най-често използвана валута в световен мащаб.

В член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се изисква от Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) поне веднъж на всеки две години или по искане на държава членка с дерогация¹ да докладват на Съвета относно напредъка, постигнат от тези държави членки в изпълнението на техните задължения във връзка с постигането на икономическия и паричен съюз (ИПС). Последните доклади на Комисията и на ЕЦБ за конвергенцията бяха приети през май 2018 г.

Докладът за конвергенцията от 2020 г. обхваща следните седем държави членки с дерогация: България, Чехия, Хърватия, Унгария, Полша, Румъния и Швеция². По-подробна оценка за степента на конвергенция в тези държави членки е представена в работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад³.

В член 140, параграф 1 от ДФЕС се изисква докладите да включват преглед на съвместимостта на националното законодателство, включително устройствения закон на националната централна банка, с членове 130 и 131 от ДФЕС и Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (наричан по-нататък „Устав на ЕСЦБ/ЕЦБ“). В тези доклади трябва да се разгледа и въпросът дали, съдейки по изпълнението на критериите за конвергенция (ценова стабилност, състояние на публичните финанси, стабилност на валутния курс, дългосрочни лихвени проценти), е постигната висока степен на устойчива конвергенция в съответната държава членка, като се вземат предвид също и други фактори, посочени в член 140, параграф 1, последна алинея от ДФЕС. Четирите критерия за конвергенция са развити допълнително в Протокол, приложен към Договорите (Протокол № 13 относно критериите за конвергенция).

Финансовата и икономическа криза през 2008—2009 г. и кризата с държавните дългове в еврозоната разкриха някои пропуски в системата за икономическо управление на ИПС и показаха, че неговите инструменти трябва да бъдат подсилени и използвани по-пълноценно. За да се осигури устойчиво функциониране на ИПС, беше предприето цялостно засилване на икономическото управление в Съюза. По този начин оценката на конвергенцията е съобразена и с по-широкообхватната концепция на европейския семестър, при която се подхожда цялостно към предизвикателствата в икономическата политика и политиката по заетост, пред

¹ По отношение на държавите членки, които все още не са изпълнили необходимите условия за приемане на еврото, се използва формулировката „държави членки с дерогация“. Преди приемането на Договора от Маастрихт Дания договори възможност за неучастие и съответно не участва в третия етап от ИПС.

² Дания не е обявила намерение да приеме еврото и поради това не е включена в настоящата оценка.

³ За доклада са използвани данни, получени до 23 април 2020 г. Оценката на конвергенцията се основава на набор от месечни показатели за конвергенция, изчислени до март 2020 г. Докладът се основава също така на прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. и на насоките за политиката в рамките на европейския семестър, включително процедурата при макроикономически дисбаланси.

които е изправен ИПС, за да се осигурят фискална устойчивост, конкурентоспособност, стабилност на финансовия пазар, икономически растеж и високо равнище на заетост. Основните реформи в управлението, които способстват за по-ефективно оценяване на процеса на конвергенция на всяка държава членка и устойчивостта ѝ, наред с другото включват засилването на процедурата при прекомерен дефицит с проведената през 2011 г. реформа на Пакта за стабилност и растеж, както и нови средства за наблюдение на макроикономическите дисбаланси. По-специално, в настоящия доклад се вземат под внимание констатациите в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси⁴.

Тези кризи освен това разкриха съществуването на проблемни връзки между националните банкови сектори и техните суверени и освободиха мощни фрагментиращи сили на финансовите пазари. Банковият съюз беше създаден с цел да се разрушат тези връзки и да се премахне фрагментацията, а също и да се осигури по-добра диверсификация на риска във всички държави членки и адекватно финансиране на икономиката на Съюза. До момента са създадени няколко основни елемента на банковия съюз: единната нормативна уредба, единният надзорен механизъм (ЕНМ) и Единният фонд за реструктуриране (ЕФП). Държавите членки, които приемат еврото, ще участват и в банковия съюз. Процедурата за влизане в банковия съюз е различна от оценката съгласно критериите за конвергенция, извършена в настоящия доклад.

Критерии за конвергенция

Прегледът на **съвместимостта на националното законодателство**, включително устройствените закони на националните централни банки на държавите членки с дерогация, с член 130 от ДФЕС, както и със задължението за гарантиране на съответствие по член 131 от ДФЕС, съдържа оценка на спазването на забраната за парично финансиране (член 123 от ДФЕС) и забраната за привилегирован достъп до финансови институции (член 124 от ДФЕС); на съгласуваността с целите (член 127, параграф 1 от ДФЕС) и задачите (член 127, параграф 2 от ДФЕС) на ЕСЦБ и с други аспекти, свързани с интеграцията на националните централни банки към ЕСЦБ.

Критерият за ценова стабилност е определен в член 140, параграф 1, първо тире от ДФЕС: *„постигане във висока степен на ценова стабилност; това става ясно, когато размерът на инфлацията се приближава в най-голяма степен до онзи в трите държави членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“*.

В член 1 от Протокола относно критериите за конвергенция допълнително се предвижда, че *„критерият за ценова стабилност [...] означава, че в съответната държава членка е налице ценова стабилност и средният темп на инфлацията за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 процентни пункта този, който съществува най-много в три държави членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва посредством*

⁴ Комисията публикува последния си доклад за механизма за предупреждение (ДМП) през декември 2019 г., а резултатите от съответните задълбочени прегледи — през февруари 2020 г.

индекс на потребителските цени на съпоставима база, като се отчитат различията в националните дефиниции.“⁵.

Изискването за устойчивост предполага, че задоволителното равнище на инфлацията трябва в основна степен да се дължи на движението на разходите за производствени ресурси и на други фактори, оказващи влияние върху ценовото развитие по структурен начин, а не на влиянието на временни фактори. Затова анализът на конвергенцията включва оценка на факторите, които оказват влияние върху инфлацията, и се допълва с данни от последната прогноза за инфлацията на службите на Комисията⁶. В тази връзка докладът съдържа и оценка на вероятността държавата да достигне референтната стойност през следващите месеци.

Референтната стойност на инфлацията беше изчислена на 1,8 % през март 2020 г., като Португалия, Кипър и Италия бяха трите държави членки с най-добри резултати⁷.

Критерият за конвергенция, който се отнася до **състоянието на публичните финанси**, е определен в член 140, параграф 1, второ тире от ДФЕС като *„устойчивост на държавната финансова позиция; това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит по смисъла на член 126, параграф 6“*.

Освен това по силата на член 2 от Протокола относно критериите за конвергенция изпълнението на този критерий означава, че *„по време на прегледа на резултатите Съветът не е приел решение по отношение на засегнатата държава членка в съответствие с член 126, параграф 6 от посочения договор, че е налице прекомерен бюджетен дефицит“*.

В член 140, параграф 1, трето тире от ДФЕС изпълнението на **критерия за валутния курс** се определя като *„спазване в нормалните граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от валутния механизъм на Европейската парична система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо еврото“*.

В член 3 от Протокола относно критериите за конвергенция се предвижда, че *„критерият за участие във валутния механизъм на Европейската парична система [...] означава, че държавата членка е спазвала нормалните граници на отклонение, предвидени във валутния механизъм на Европейската парична система, без да са били налице значителни отклонения най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите. В частност държавата членка не трябва да е осъществявала през същия период девалвация на централния курс на своята валута спрямо еврото по своя собствена инициатива.*“⁸

⁵ За целите на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който е определен в Регламент (ЕС) 2016/792 на Европейския парламент и на Съвета.

⁶ Всички прогнози за инфлацията и за други променливи показатели в настоящия доклад са от прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. Прогнозите на службите на Комисията са изготвени въз основа на набор от общи допускания за външните променливи показатели и при допускане, че няма да има промяна в политиката, като са отчитани мерките, за които има достатъчно подробна информация.

⁷ Съответните 12-месечни средни темпове на инфлация бяха 0,2 %, 0,4 % и 0,4 %.

⁸ При оценяване на съответствието с критерия за валутния курс Комисията проверява дали той е бил близък до централния курс на валутния механизъм II, като може да вземе предвид причините за дадено повишаване на курса в съответствие с Общата декларация относно присъединяващите се държави и валутния механизъм II, приета на неофициалното заседание на Съвета по икономическите и финансовите въпроси в Атина на 5 април 2003 г.

Въпросният двегодишен период за оценка на стабилността на обменния курс в настоящия доклад е от 24 април 2018 г. до 23 април 2020 г. В своята оценка на изпълнението на критерия за стабилност на валутния курс Комисията отчита изменението на допълнителни показатели, например на валутните резерви и краткосрочните лихвени проценти, както и ролята на мерките на политиката, включително по целесъобразност намесата на валутния пазар и международната финансова помощ, за поддържане стабилността на валутния курс. Понастоящем нито една от държавите членки с дерогация, оценени в настоящия доклад за конвергенцията, не участва във валутния механизъм II. Решението за присъединяване към валутния механизъм II се взема по искане на държава членка по взаимно съгласие на всички участващи във валутния механизъм II държави членки⁹. Настоящият доклад не е свързан с процедурата за присъединяване към валутния механизъм II и в него не се прави оценка на способността на държавата членка за присъединяване към този механизъм.

В член 140, параграф 1, четвърто тире от ДФЕС се изисква *„трайността на конвергенцията, постигната от държавата членка с дерогация и от нейното участие във валутния механизъм,“ да намира „отражение в **размера на лихвените проценти в дългосрочен аспект**“*. В член 4 от Протокола относно критериите за конвергенция се посочва също, че *„критерият за конвергенция на лихвените проценти [...] означава, че за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите държавата членка е имала среден размер на номиналния лихвен процент по дългосрочните кредити, който не превишава с повече от 2 процентни пункта тези на най-много три държави членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Лихвените проценти се определят въз основа на дългосрочните държавни облигации или други съпоставими ценни книжа, като се отчитат различията в националните дефиниции“*.

Референтната стойност на лихвения процент беше изчислена на 2,9 % през март 2020 г.¹⁰.

С член 140, параграф 1 от ДФЕС се изисква в докладите да бъдат взети предвид и **други фактори**, свързани с икономическата интеграция и конвергенция. Тези допълнителни фактори включват интеграцията на пазарите, развитието на салдата по текущите плащания и развитието на разходите за труд за единица продукция и други ценови индекси. Последните се разглеждат в рамките на оценката на ценовата стабилност. Допълнителните фактори, които трябва да бъдат взети предвид, са важни показатели за това дали интеграцията на дадена държава членка към еврозоната би се извършила без затруднения и осигурява по-широк поглед върху устойчивостта на конвергенцията.

Пандемията от COVID-19 е сериозно сътресение, което нарушава из основи икономиката на ЕС и на неговите държави членки. Съответно тя би могла да има значително въздействие върху показателите за икономическа конвергенция и с това да затрудни оценката на нейната устойчивост. Въпреки това въздействието на пандемията от COVID-19 върху данните за минали периоди, използвани в доклада за конвергенцията от 2020 г., е ограничено. Това се

⁹ Участници във валутния механизъм II са министерствата на финансите на държавите членки от еврозоната, ЕЦБ, министерствата на финансите и централните банки на държавите членки извън еврозоната, които са се присъединили към валутния механизъм II.

¹⁰ Референтната стойност за март 2020 г. е изчислена като средноаритметична величина на средните дългосрочни лихвени проценти в Португалия (0,5 %), Кипър (0,8 %) и Италия (1,6 %), увеличена с два процентни пункта.

дължи главно на ограниченията, наложени от крайната дата (23 април), която заедно с определените в Договорите методи на изчисляване на критериите за ценова стабилност и за дългосрочните лихвени проценти (т.е. задължителното използване на средните стойности за период от една година) означава, че съответните данни все още отразяват до голяма степен ситуацията преди пандемията от COVID-19. Освен това последните оценки на Комисията на макроикономическите дисбаланси също бяха извършени преди пандемията (вж. бележка под линия 3).

Последиците от пандемията от COVID-19 за прогнозните елементи на настоящия доклад са взети предвид посредством информация, предоставена в прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г., т.е. като се използват най-актуалните налични прогнозни данни на Комисията. Тази прогноза е първата цялостна оценка на Комисията на вероятните икономически последици от кризата с COVID-19 през 2020 г. и 2021 г. и като такава, тя е свързана с по-висока от обичайната несигурност¹¹. Освен това, на 20 май 2020 г. Комисията предложи насоки за политиката за всяка държава членка под формата на специфични за всяка държава препоръки (СДП) в рамките на европейския семестър¹². Те отразяват, наред с другото, изразеното от Комисията на 19 март 2020 г. разбиране, че условията, които позволяват на институциите на Съюза да активират общата клауза за дерогация на фискалната рамка на ЕС, са изпълнени, и на 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки реагираха положително на това, което улеснява необходимия бюджетен отговор на икономическите последици от кризата с COVID-19. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план¹³.

1. БЪЛГАРИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че България не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на България — по-специално Законът за Българската народна банка — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъвместимост и непълноти се наблюдават по отношение на независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото във връзка със задачите на ЕСЦБ по член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

България не изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в България през 12-месечния период преди март 2020 г. е бил

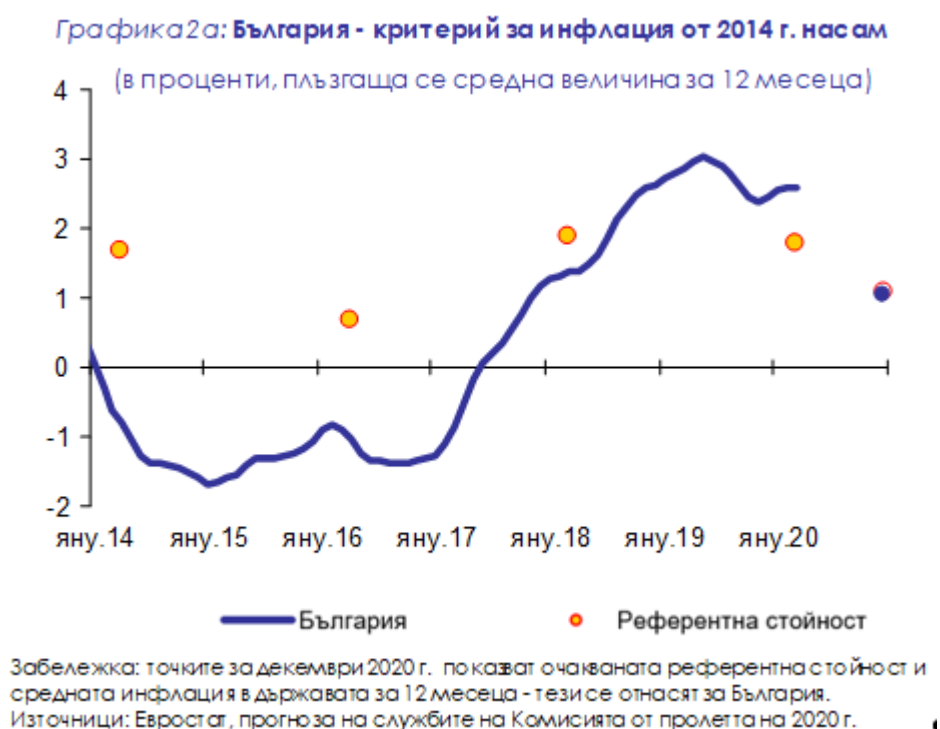
¹¹ Отвъд прогнозния хоризонт кризата с COVID-19 би могла да има значително въздействие върху икономическите структури на държавите членки с дерогация, например по отношение на трудовата мобилност или интеграцията в глобалните вериги за създаване на стойност. Оценяването на това въздействие обаче надхвърля обхвата на настоящия доклад.

¹² Вж.: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/eu-country-specific-recommendations_bg

¹³ За повече информация вж.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1592141296515&uri=CELEX:52020DC0123>

2,6 %, което е над референтната стойност от 1,8 %. Очаква се обаче през следващите месеци той да се доближи до референтната стойност.

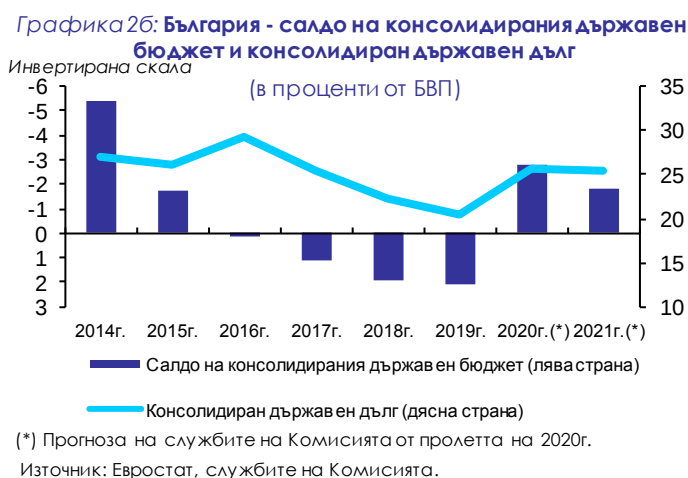
Равнището на годишната инфлация според ХИПЦ се е повишило от 1,7 % през април 2018 г. на 3,7 % до август и отново е спаднало до 2,3 % до края на 2018 г. След това инфлацията се е повишила на 3,1 % до април 2019 г., след което отново е спаднало до 1,6 % до септември. После инфлацията отново е започнала да нараства, достигайки 3,4 % през януари 2020 г. Колебанието на инфлацията се дължи главно на цените на енергията и на непреработените храни. Инфлацията на услугите е висока отчасти в резултат на бързото нарастване на разходите за труд за единица продукция. Цените на преработените храни допринасят все повече за общата инфлация, докато цените на неенергийните промишлени стоки имат сдържащ ефект. От януари 2020 г. годишната инфлация намаляваше и през март 2020 г. беше 2,4 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква инфлацията да спадне до 1,1 % през 2020 г. и да остане на същото равнище през 2021 г. Общата инфлация се очаква да спадне значително през 2020 г. в резултат на спадащите цени на енергията и на рязко намаляване на инфлацията при услугите, дължащо се на спадналото търсене в сектора на услугите, засегнати от пандемията от COVID-19. Относително ниското равнище на цените в България (около 49 % от средното равнище за еврозоната за 2018 г.) предполага наличието на значителен потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

България изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на България няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Излишъкът по консолидирания държавен бюджет се е увеличил от 1,1 % от БВП през 2017 г. на 2,0 % от БВП през 2018 г. и на 2,1 % от БВП през 2019 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. салдото по консолидирания държавен бюджет ще стане отрицателно до -2,8 % от БВП през

2020 г. поради неблагоприятното въздействие на пандемията от COVID-19 и ще достигне -1,8 % от БВП през 2021 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Въпреки това българското правителство очаква дефицит по салдото на държавния бюджет от малко над 3 %. На 20 май 2020 г. Комисията прие доклад по член 126, параграф 3 от ДФЕС поради планираното нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП, определена в Договора. В доклада се заключава, че критерият за дефицита от Пакта за стабилност и растеж е изпълнен и България е единствената държава от ЕС, в която това е факт през 2020 г. Съотношението на brutния държавен дълг към БВП е намаляло от 25 % през 2017 г. до 20,4 % през 2019 г., но се предвижда да нарасне до 25,5 % през 2020 г. и да остане 25,4 % през 2021 г. Българската фискална рамка беше засилена през последните години и България е обвързана от разпоредбите на Фискалния пакт на междуправителствения Договор за стабилност, координация и управление в икономическия и паричен съюз (ДСКУ).

България не изпълнява критерия за обменния курс. Българският лев не участва във валутния механизъм II. През юли 2018 г. България обяви намерението си да въведе необходимите елементи за успешно присъединяване към валутния механизъм II. За да се осигурят плавно преход и участие във валутния механизъм II, България пое ангажимент да приложи редица мерки преди присъединяването си към валутния механизъм II (т.е. предварително поети ангажименти) в следните шест области на политиката: банков надзор, рамка за макропруденциален надзор, надзор върху небанковия финансов сектор, уредба за несъстоятелността, уредба за борба срещу изпирането на пари и управление на държавните предприятия. Понастоящем България работи за изпълнението на тези предварително поети ангажименти в тясна връзка с Комисията и ЕЦБ, които наблюдават напредъка по тях. Българската народна банка (БНБ) следва основната си цел за ценова стабилност чрез фиксиране на обменния курс в контекста на режима на валутен борд (РВБ). България въведе своя РВБ през 1997 г., като фиксира обменния курс на българския лев спрямо германската марка, а по-късно — спрямо еврото. През двегодишния период на оценяване българският лев остана напълно стабилен спрямо еврото в съответствие с действащия РВБ.

България изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в България през едногодишния период преди март 2020 г. беше 0,3 %, което е значително под

референтната стойност от 2,9 %. Дългосрочните лихвени проценти в България са намалели от около 1,1 % през май 2018 г. до 0,1 % през февруари 2020 г. Спредът спрямо германските референтни облигации се колебае най-често около 60 базисни пункта със значително по-ниски спредове през октомври 2018 г. и по-високи през август 2019 г. През март 2020 г. спредът е бил около 70 базисни пункта.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. България отчита значителни външни излишъци през последните години. Българската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на България по избрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на много държави членки от еврозоната. Предизвикателства са свързани и с институционалната рамка, включително корупцията и ефективността на публичната администрация. Предприемат се обаче действия за подобряване на бизнес средата, по-специално по отношение на уредбата за несъстоятелност и управлението на държавните предприятия. Напредък бе постигнат и в укрепването на управлението на финансовия сектор и намирането на решение на неуредените регулаторни въпроси. Финансовият сектор на България е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС, по-конкретно благодарение на високия дял на чуждестранната собственост в банковата система. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси България беше сред държавите, за които трябва да се изготви задълбочен преглед. Според заключенията от този преглед в България няма макроикономически дисбаланси (поради което предишното заключение относно прекомерни дисбаланси беше преразгледано).

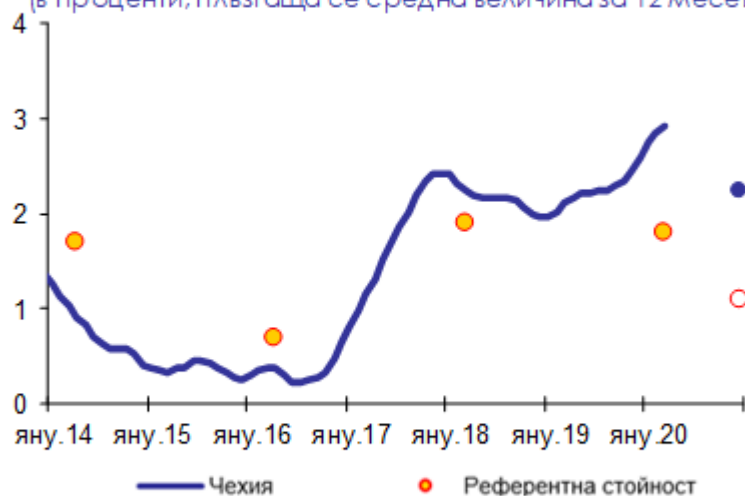
2. ЧЕХИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че Чехия не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството в Чехия — по-специално Закон № 6/1993 на Чешкия национален съвет за Česká národní banka (Закон за ЧНБ) — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на целите на ЧНБ и задачите на ЕСЦБ по член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това в Закона за ЧНБ има и непълноти, свързани със забраната за парично финансиране и задачите на ЕСЦБ.

Чехия не изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в Чехия през 12-месечния период преди март 2020 г. беше 2,9 %, което е значително над референтната стойност от 1,8 %. Очаква се през следващите месеци инфлацията да остане значително над референтното равнище.

Графика 3а: Чехия - критерий за инфлация от 2014 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна величина за 12 месеца)

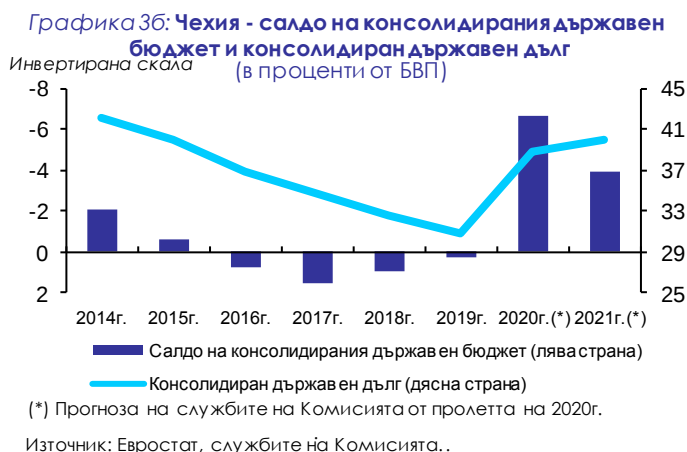
Забележка: точките за декември 2020 г. показват очакваната референтна стойност и средната инфлация в държавата за 12 месеца.
Източници: Евростат, прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2020 г.

Годишният темп на инфлацията според ХИПЦ е нараснал от 1,6 % от момента на последната оценка през март 2018 г. до 2,4 % през август 2018 г. След спадане до 1,6 % през декември 2018 г. инфлацията според ХИПЦ нараства постоянно през цялата 2019 г. Така годишният темп на инфлацията според ХИПЦ е достигнал съответно средно 2,0 % през 2018 г. и средно 2,6 % през 2019 г. Нарастването на годишната инфлация през цялата 2019 г. отразява по-големия принос на цените на храните и на енергията към равнищата на инфлация, както и по-голямото нарастване на цените в сектора на услугите. Годишната инфлация се е повишила съществено в края на 2019 г. и се е запазила висока в началото на 2020 г. главно поради нарастване на цените на храните, увеличените административно регулирани цени и промените в косвените данъци. През март 2020 г. равнището на годишната инфлация според ХИПЦ е 3,6 %.

В прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква годишната инфлация според ХИПЦ да бъде средно 2,3 % през 2020 г. и 1,9 % през 2021 г. поради спад в търсенето, свързан с пандемията от COVID-19, успокояване на пазара на труда и намаляване на цените на петрола. Равнището на цените в Чехия (около 69 % от средното равнище за еврозоната през 2018 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Чехия изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Чехия няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2019 г. е било излишък от 0,3 % от БВП. С оглед на въздействието от кризата с COVID-19 според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. салдото по консолидирания държавен бюджет се очаква да стане -6,7 % от БВП през 2020 г. и -4 % през 2021 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. На 20 май 2020 г. Комисията прие доклад по член 126, параграф 3 от ДФЕС поради планираното нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП, определена в Договора. В доклада се стига до заключението, че не е изпълнен критерият за дефицит,

предвиден в Пакта за стабилност и растеж. С оглед на настоящата ситуация Комисията счита, че при тези обстоятелства не следва да се взема решение относно започване на процедура при прекомерен дефицит по отношение на Чехия. Съотношението на brutния държавен дълг спрямо БВП е намаляло до 31 % през 2019 г. Очаква се то да се повиши до 39 % от БВП през 2020 г. и 40 % през 2021 г. Националната фискална рамка на Чехия е добре развита. В контекста на пандемията от COVID-19 парламентът наскоро прие по бърза процедура законодателно изменение за увеличаване на тавана на структурния дефицит през 2021 г. от 1 % до 4 % от БВП и промени плана за корекции до 2027 г.

Чехия не изпълнява критерия за обменния курс. Чешката крона не участва във валутния механизъм II. Чехия поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка може да извършва намеси на валутния пазар. През май 2018 г. кроната се е търгувала при курс около 25,6 CZK/EUR и е увеличила стойността си само временно, след като ЧНБ е повишила основния лихвен процент четири пъти през втората половина на 2018 г. В началото на 2019 г. обменният курс се движи в относително тесен диапазон около 25,7 CZK/EUR, след което се обезценява до 25,9 CZK/EUR през септември 2019 г. (т.е. с около 1 %). След това стойността на кроната се повишава постоянно и през февруари достига курс 25,1 CZK/EUR. Вследствие на ограничителните мерки заради пандемията от COVID-19 кроната се обезцени значително и през март 2020 г. обменният курс беше 26,6 CZK/EUR. Разликата на краткосрочния лихвен процент спрямо тези в еврозоната се е увеличила от около 120 базисни пункта през май 2018 г. до около 240 базисни пункта до март 2020 г. През двегодишния период преди тази оценка кроната се е обезценила спрямо еврото с 4,3 %.

Чехия изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Чехия през едногодишния период преди март 2020 г. е 1,5 %, което е под референтната стойност от 2,9 %. Дългосрочният лихвен процент в Чехия се е повишил леко от 1,9 % през май до 2,1 % през юни 2018 г. Той остава стабилен на равнище от 2,1 % до октомври 2018 г. и намалява постоянно до 1,4 % през първата половина на 2019 г. След временен спад до 1 % през август 2019 г. дългосрочният лихвен процент отново се увеличава и достига 1,6 % през януари 2020 г. През последните месеци той спада и през март 2020 г. този лихвен процент е 1,3 %. Спредът спрямо немските референтни облигации варира около 190 базисни пункта в началото на 2020 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. По външното салдо на Чехия е отчетен излишък от 0,6 % от БВП през 2018 г. и съответно 0,5 % от БВП през 2019 г. Чешката икономика е силно интегрирана в икономиката на еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Чехия по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са около средното равнище за държавите членки от еврозоната. Финансовият сектор на Чехия е силно интегриран във финансовия сектор на ЕС, по-конкретно посредством големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

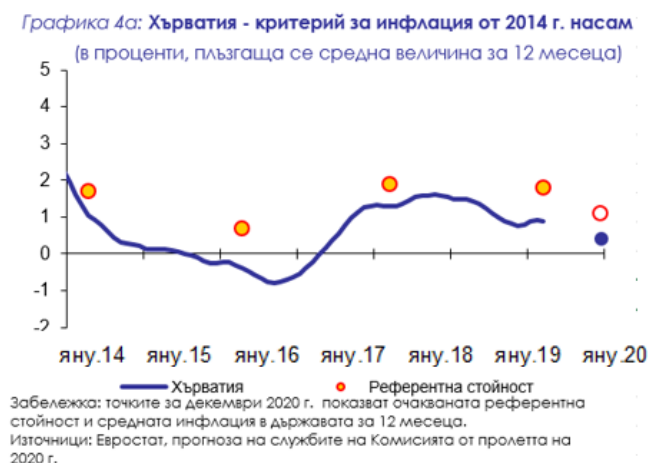
3. ХЪРВАТИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че Хърватия не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на Хърватия е напълно съвместимо със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС.

Хърватия изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в Хърватия през 12-месечния период преди март 2020 г. е 0,9 %, което е под референтната стойност от 1,8 %. Очаква се той да остане под референтната стойност и през следващите месеци.

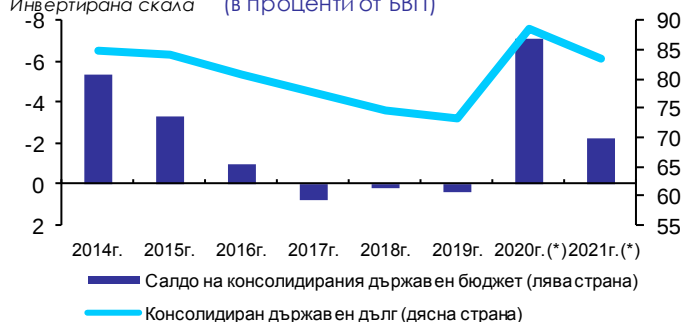
След като достига върхова стойност от 2,2 % през юли 2018 г. в резултат на повишаването на цените на енергията, услугите и непреработените храни, в последващия период годишната инфлация е умерена и спада на ниско равнище от 0,5 % през юни 2019 г. Намаляването на ДДС върху някои непреработени храни е понижило инфлацията според ХИПЦ през първата половина на 2019 г., като същевременно към края на 2018 г. енергийната инфлация вече започва да се стабилизира и остава на ниско равнище през цялата 2019 г. С разсейващите ефекти от промяната на ставката на ДДС темпът на годишната инфлация се повишава постепенно през последното тримесечие на 2019 г. След достигане на върхова стойност от 1,8 % през януари 2020 г., той намалява значително в резултат на резкия спад на цените на енергията през следващите два месеца, достигайки 0,5 % през март 2020 г.

В резултат на по-слабото общо търсене и на спада на цените на петрола през първото тримесечие на 2020 г. годишната инфлация според ХИПЦ се очаква да намалее до 0,4 % през 2020 г., след което да се повиши леко до 0,9 % през 2021 г. според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. Равнището на цените в Хърватия, което е около 66 % от средното равнище за еврозоната през 2018 г., предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Хърватия изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Хърватия няма решение на Съвета за наличието на прекомерен бюджетен дефицит. През 2018 г. салдото по държавния бюджет е слабо положително от +0,2 % от БВП. През 2019 г. то отбелязва леко допълнително подобрение и достига +0,4 % от БВП въпреки реализирането на съществени условни пасиви, свързани с корабостроителници в затруднено положение. В прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет да спадне до -7,1 % през 2020 г. в резултат на значително влошаване на макроикономическата перспектива и значителния фискален пакет в подкрепа на заетостта и предприятията, изправени пред съществено намаляване на приходите в резултат на пандемията от COVID-19. През 2021 г. салдото по държавния бюджет би трябвало да се подобри до -2,2 % от БВП, ако няма промяна в провежданата политика.-- На 20 май 2020 г. Комисията прие доклад по член 126, параграф 3 от ДФЕС поради планираното нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП, определена в Договора. В доклада се стига до заключението, че не е изпълнен критерият за дефицит, предвиден в Пакта за стабилност и растеж. С оглед на настоящата ситуация Комисията счита, че при тези обстоятелства не следва да се взема решение относно започване на процедура при прекомерен дефицит по отношение на Хърватия. Според прогнозите консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ ще нарасне до почти 89 % от БВП през 2020 г., след което ще поеме отново в низходяща посока, спадайки до под 84 % през 2021 г. Запазва се относителната слабост на хърватската фискална рамка, което налага предприемането на допълнителни законодателни стъпки и усилия за прилагане.

Графика 46: Хърватия - салдо на консолидирания държавен бюджет и консолидиран държавен дълг (в проценти от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2020г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Хърватия не изпълнява критерия за обменния курс. Хърватската куна не участва във валутния механизъм II. През юли 2019 г. Хърватия обяви намерението си да въведе необходимите елементи за успешно присъединяване към валутния механизъм II. За да се осигури плавно преход и участие във валутния механизъм II, Хърватия поема ангажимент да приложи редица мерки

преди присъединяването си към валутния механизъм II (т.е. предварително поети ангажименти) в следните шест области на политиката: банков надзор, рамка за макропруденциален надзор, уредба за борба срещу изпирането на пари, статистика, управление на публичния сектор и стопанска среда. Понастоящем Хърватия работи за изпълнението на тези предварително поети ангажименти в тясна връзка с Комисията и ЕЦБ, които наблюдават напредъка по тях. Хърватската народна банка (ХНБ) поддържа режим на плаващ валутен курс, управляван в тесен диапазон, като използва обменния курс като основна номинална котва за постигане на първостепенната си цел за ценова стабилност. В периода от началото на 2018 г. до началото на 2020 г. обменният курс на куната спрямо еврото е по-често стабилен, като се колебае леко около 7,44 HRK/EUR и се проявява сезонен модел на временно и ограничено повишаване на стойността през летните месеци благодарение на входящите потоци от чуждестранна валута, свързани със сектора на туризма. Куната преминава през епизод на ограничено обезценяване през март 2020 г. в условията на пандемията от COVID-19, когато тя отслабва до около 7,60 HRK/EUR — курс, който е с около 2 % по-нисък в сравнение с курса преди две години.

Хърватия изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. През март 2020 г. средният дългосрочен лихвен процент в Хърватия е 0,9 %, което е значително под референтната стойност от 2,9 %. Дългосрочният лихвен процент в Хърватия намалява постепенно през 2018 г. Спадът е бил по-рязък през първата половина на 2019 г., като дългосрочният лихвен процент достига равнище дори малко под 0,50 % през септември 2019 г., когато хърватският държавен дълг получава по-висок рейтинг на инвестиционна степен с положителна перспектива. След колебания малко над 0,50 % през следващите месеци дългосрочният лихвен процент се повишава рязко до близо 1 % през март 2020 г. в условията на избухналата епидемия от COVID-19, като спредът спрямо дългосрочния лихвен процент по немските референтни облигации се увеличава до 150 базисни пункта.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Излишъкът по външното салдо на Хърватия нараства от 3,3 % от БВП през 2018 г. до 4,5 % от БВП през 2019 г. благодарение на подобрене на салдото по капиталовата сметка и салдото по текущи трансфери. Хърватската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Хърватия по избрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на много държави членки от еврозоната. Предизвикателствата са свързани и с институционалната рамка, включително качеството на регулаторната рамка. Въпреки това бяха положени нови усилия подобряване на бизнес средата, по-специално за намаляване на административната тежест и регулаторните ограничения. Финансовият сектор на Хърватия е силно интегриран във финансовата система на ЕС, по-конкретно посредством големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси Хърватия беше сред държавите, за които трябва да се изготви задълбочен преглед. Въпреки заключенията от този преглед, че Хърватия продължава да има макроикономически дисбаланси, през последните години натрупаните дисбаланси намаляват в резултат на възобновения растеж и

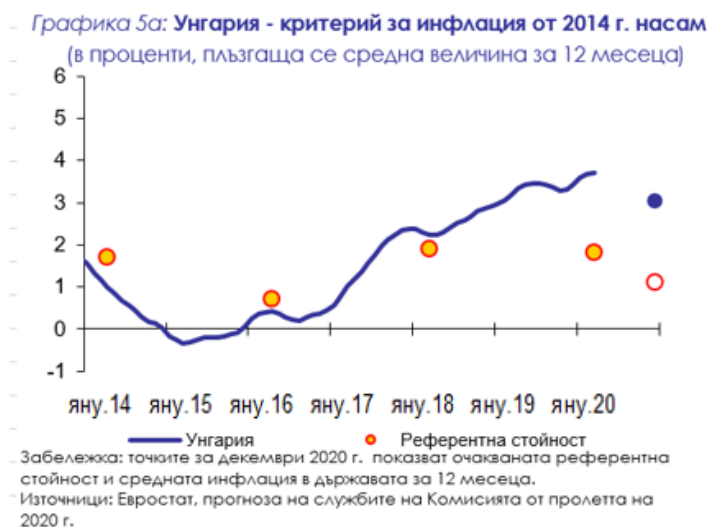
разумната фискална политика. Оставащите слабости са свързани по-конкретно с високите равнища на публичния, частния и външния дълг в условията на слаб потенциал за растеж.

4. УНГАРИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че Унгария не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на Унгария — по-специално Законът за Magyar Nemzeti Bank (Унгарската национална банка — УНБ) — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат по-конкретно независимостта на УНБ, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на УНБ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на задачите на ЕСЦБ, предвидени в член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Освен това в Закона за УНБ има и други непълноти, свързани с интеграцията на УНБ към ЕСЦБ.

Унгария не изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в Унгария през 12-месечния период преди март 2020 г. е 3,7 %, което е значително над референтната стойност от 1,8 %. Очаква се през следващите месеци инфлацията да остане значително над референтното равнище.

През последните две години годишната инфлация в Унгария според ХИПЦ има нарастваща тенденция в условията на повишаване на широк спектър от цени, отразяващи силния ръст на търсенето и увеличаващите се разходи за труд за единица продукция. Допълнителната нестабилност на равнището на основната инфлация се дължи на цените на непреработените храни и енергията. Инфлацията се е повишила до 3,9 % през октомври 2018 г., след което е спаднала до по-умерената стойност от 2,8 % до края на 2018 г. До май 2019 г. инфлацията се е повишила на 4 % и до септември е спаднала на 2,9 %, след което отново се е увеличила на 4,1 % през декември. Така годишният темп на инфлацията според ХИПЦ достига средно 2,9 % през 2018 г. и 3,4 % през 2019 г. Той е продължил да се увеличава до януари 2020 г. поради бързото

увеличаване на цените на непреработените храни и енергията и през март 2020 г. е 3,9 %.

Очаква се инфлацията да спадне до около 3,0 % през 2020 г. и 2,7 % през 2021 г. според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г., тъй като цената на петрола спада, а рецесията в резултат на COVID-19 се очаква да намали същинската инфлация. Относително ниското равнище на цените в Унгария (около 61 % от средното равнище за еврозоната през 2018 г.) предполага наличието на потенциал за допълнително сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Унгария изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Унгария няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. За Унгария от юни 2018 г. се прилагат последователни процедури при значително отклонение. Дефицитът по консолидирания държавен бюджет е намалял от 2,5 % от БВП през 2017 г. на 2,1 % през 2018 г. и след това още, достигайки 2,0 % през 2019 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква той да нарасне до 5,2 % от БВП през 2020 г. в резултат на кризата с COVID-19, след което да спадне до 4,0 % от БВП през 2021 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. На 20 май 2020 г. Комисията прие доклад по член 126, параграф 3 от ДФЕС поради планираното нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП, определена в Договора. В доклада се стига до заключението, че не е изпълнен критерият за дефицит, предвиден в Пакта за стабилност и растеж. С оглед на настоящата ситуация Комисията счита, че при тези обстоятелства не следва да се взема решение относно започване на процедура при прекомерен дефицит по отношение на Унгария. През 2019 г. съотношението на brutния държавен дълг спрямо БВП е намаляло до 66,3 %, като се предвижда да нарасне до 75,0 % през 2020 г. и да достигне 73,5 % през 2021 г. Унгарската фискална рамка е добре развита въз основа на строги правила и процедури за контрол на дълга на всички равнища на държавно управление; въпреки това Фискалният съвет има малка роля при контрола и формирането на фискалните политики.

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2020г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Унгария не изпълнява критерия за обменния курс. Унгарският форинт не участва във валутния механизъм II. Унгария поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка може да извършва намеси на валутния пазар. През май 2018 г. унгарският форинт се е търгувал при курс около 317 HUF/EUR, след което до септември 2018 г. се е обезценил до 325 HUF/EUR. После

стойността му отново се е повишила, достигайки 316 HUF/EUR през март 2019 г. В периода след това форинтът се е обезценил спрямо еврото, тъй като УНБ обявява намерението си да запази условията на по-свободна парична политика за по-продължителен период в сравнение с други централни банки от региона и инфлацията се повишава над определената цел. Форинтът продължава да отслабва през март 2020 г. в условията на избухналата епидемия от COVID-19. Разликата на краткосрочния лихвен процент спрямо тези в еврозоната се е увеличила от около 40 базисни пункта през май 2018 г. до около 100 базисни пункта до март 2020 г. През март 2020 г. форинтът е с около 10 % по-слаб спрямо еврото в сравнение с две години по-рано.

Унгария изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период до март 2020 г. е бил 2,3 %, което е под референтната стойност от 2,9 %. Средният месечен дългосрочен лихвен процент се е повишил от около 2,9 % през май 2018 г. на около 3,7 % до октомври 2018 г., като в стойността му е включен рискът от по-висок обменен курс на форинта. Впоследствие лихвеният процент започва да намалява отново и достига равнище от 1,9 % през декември 2019 г., отразявайки търсенето на доходност в международен план, което се проявява отново, тъй като основните централни банки предприемат допълнително смекчаване на паричната политика. С повишаването на дългосрочния лихвен процент до 2,4 % през март 2020 г. в условията на настъпващата криза с COVID-19 спредът спрямо немските референтни облигации достига около 300 базисни пункта.

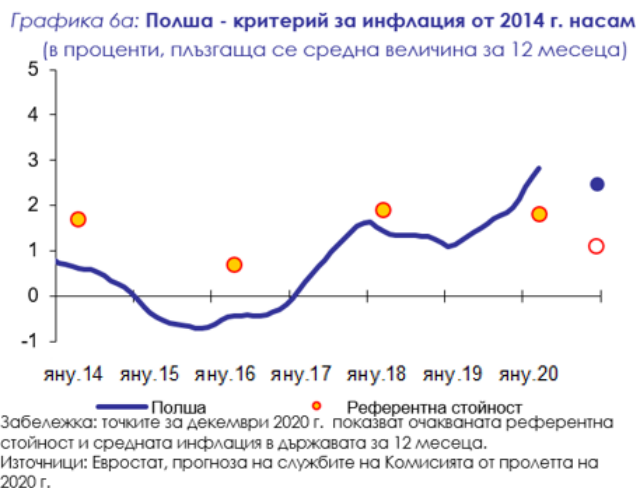
Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включително промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. През последните две години външното салдо се е влошило главно поради силния ръст на вноса на стоки, но се е запазил малък излишък. Унгарската икономика е силно интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Унгария по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на много държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на Унгария е добре интегриран във финансовата система на ЕС.

5. ПОЛША

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че Полша не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на Полша — по-специално Законът за Narodowy Bank Polski (Полската народна банка — ПНБ) и Конституцията на Република Полша — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. Освен това в Закона за ПНБ има и някои непълноти, свързани с независимостта на централната банка и интеграцията на ПНБ в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

Полша не изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в Полша през 12-месечния период преди март 2020 г. е 2,8 %, което е значително над референтната стойност от 1,8 %. Очаква се през следващите месеци инфлацията да остане значително над референтното равнище.

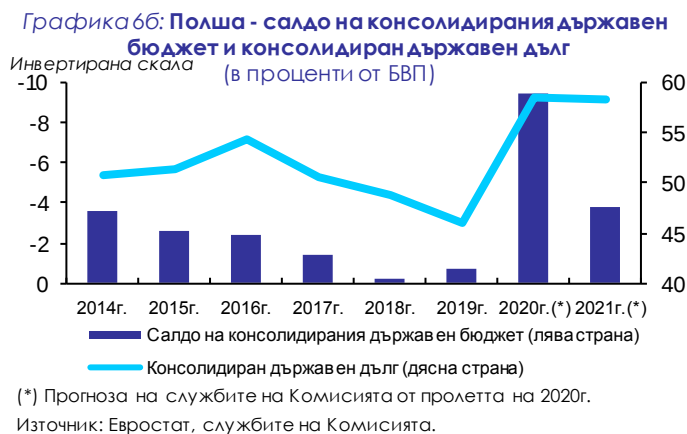

Годишната инфлация според ХИПЦ се е повишила на 1,5 % до септември 2018 г., след което е спаднала отново на 0,6 % до януари 2019 г. Тя се е повишила на 2,1 % до април 2019 г. и на 2,4 % до ноември главно поради увеличаващата се инфлация при услугите, дължаща се отчасти на увеличените разходи за труд за единица продукция. Годишната инфлация продължава да се повишава рязко в края на 2019 г. и началото на 2020 г., достигайки 3,8 % през януари 2020 г. Този като цяло нестабилен модел се обяснява с резките промени в динамиката на цените на енергията и на непреработените храни. През март 2020 г. равнището на годишната инфлация според ХИПЦ е 3,9 %.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. инфлацията се очаква да нарасне от 2,1 % през 2019 г. на 2,5 % през 2020 г. и на 2,8 % през 2021 г., което се дължи главно на нарастването на цените на храните през 2020 г. и икономическото възстановяване през 2021 г. Относително ниското равнище на цените в Полша (около 56 % от средното равнище за еврозоната за 2018 г.) предполага наличието на значителен потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Полша изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Полша няма решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит. Бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ е намалял от 1,5 % от БВП през 2017 г. на 0,2 % от БВП през 2018 г. Съотношението на дефицита към БВП се е влошило до 0,7 % през 2019 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква то да достигне 9,5 % през 2020 г. и 3,8 % през 2021 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика, в резултат главно на ефекта от пандемията от COVID-19 върху дейността и мерките в подкрепа на икономиката. На 20 май 2020 г. Комисията прие доклад по член 126, параграф 3 от ДФЕС поради планираното нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП, определена в Договора. В доклада се стига до заключението, че не е изпълнен критерият за дефицит, предвиден в Пакта за стабилност и растеж. С оглед на настоящата ситуация Комисията счита, че при тези обстоятелства не следва да се взема решение относно

започване на процедура при прекомерен дефицит по отношение на Полша. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне съществено от 46 % през 2019 г. до над 58 % през 2021 г. Националната фискална рамка на Полша като цяло е силна, със слабости главно в областта на бюджетното планиране и бюджетните процедури и на независимия мониторинг.

Полша не изпълнява критерия за обменния курс. Полската злота не участва във валутния механизъм II. Полша поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка може да извършва намеси на валутния пазар. През последните две години злотата се търгуваше в доста тесен диапазон спрямо еврото при курс от около 4,3 PLN/EUR. Имаше кратък период на относителна слабост на злотата през юли 2018 г. и в периода август — септември 2019 г. (с обменен курс от 4,35 PLN/EUR) в условията на проявяващи се признаци на забавяне на икономическия растеж. Последва период на силна злота със среден обменен курс, достигащ 4,25 PLN/EUR през януари 2020 г. след смекчаване на паричната политика в някои основни напреднали икономики. Кризата с COVID-19 доведе до обезценяване на злотата до среден обменен курс от 4,4 PLN/EUR през март 2020 г. Разликата на краткосрочния лихвен процент спрямо тези в еврозоната се е увеличила от около 200 базисни пункта до около 210 базисни пункта през юли 2019 г., но е спаднала на около 190 базисни пункта средно през март 2020 г. През март 2020 г. злотата е с около 5 % по-слаба спрямо еврото в сравнение с две години по-рано.

Полша изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент през едногодишния период до март 2020 г. беше 2,2 %, което е под референтната стойност от 2,9 %. Средният месечен дългосрочен лихвен процент беше около 3,2 % в периода от май до ноември 2018 г., след което спадна на 2,7 % в началото на 2019 г. Той продължи да спада до около 2 % през лятото на 2019 г. и достигна около 1,8 % през март 2020 г. Спредът на дългосрочния лихвен процент спрямо този по референтните немски облигации бе около 230 базисни пункта през март 2020 г.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Външното салдо на Полша остана с излишък през последните две години, подкрепено от подобряване на баланса при търговията с услуги. Полската икономика е добре интегрирана в еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Полша въз основа на избрани показатели,

свързани със стопанската среда, са около средното равнище за държавите членки от еврозоната. Финансовият сектор на Полша е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС.

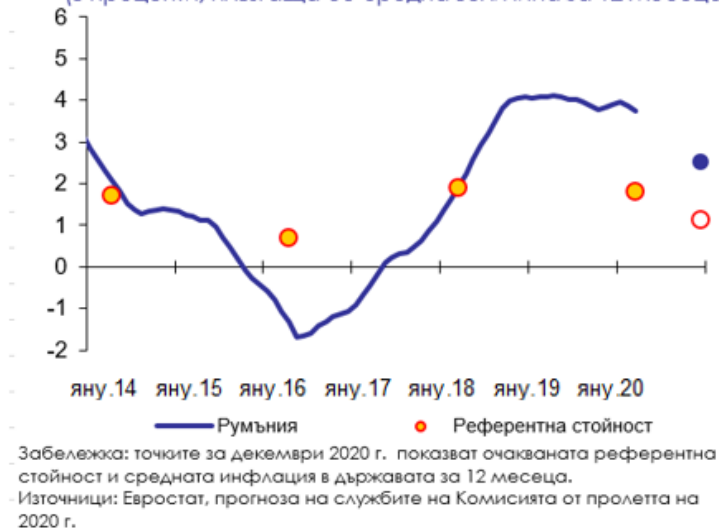
6. РУМЪНИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че Румъния не изпълнява условията за приемане на еврото.

Законодателството на Румъния — по-специално Закон № 312 за устава на Румънската национална банка (Закон за РНБ) — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Несъответствията засягат независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото. Освен това в Закона за РНБ има непълноти, свързани с независимостта на централната банка и интеграцията ѝ към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото по отношение на целите на РНБ и задачите на ЕСЦБ по член 127, параграф 2 от ДФЕС и член 3 от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

Румъния не изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в Румъния през 12-месечния период преди март 2020 г. е бил 3,7 %, което е значително над референтната стойност от 1,8 %. Очаква се през следващите месеци инфлацията да остане значително над референтното равнище.

Графика 7а: Румъния - критерий за инфлация от 2014 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна величина за 12 месеца)

В Румъния годишната инфлация според ХИПЦ се е ускорила до 4,1 % през 2018 г. и е останала относително висока през 2019 г. със средна стойност от 3,9 %, подкрепена от силно потребителско търсене. Инфлацията достига върхова стойност от 4,7 % през септември 2018 г., тъй като ефектът от намалението на ДДС преди това отзвучава, световните цени на петрола нарастват и намалението на акцизите, направено през януари 2017 г., бива премахнато. Инфлацията е спаднала на 3,0 % до края на 2018 г., включително

поради резкия спад на международната цена на суровия петрол през четвъртото тримесечие на 2018 г. След повишаване до 4,4 % през април 2019 г. инфлацията спада на 3,2 % до октомври 2019 г., но отново се повишава на 4 % през декември 2019 г. През първите три месеца на 2020 г. инфлацията намаля, достигайки стойност от 2,7 % през март 2020 г.

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. средната годишна инфлация се очаква да намалее до 2,5 % през 2020 г. и 3,1 % през 2021 г. Относително ниското равнище на цените в Румъния (около 50 % от средното равнище за еврозоната за 2018 г.) предполага наличието на значителен потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Румъния не изпълнява критерия за публичните финанси. Вследствие на нарушаването на предвидения в Договора праг за дефицита през 2019 г. на 4 април 2020 г. Съветът започна процедурата при прекомерен дефицит за Румъния, като посочи 2022 г. за краен срок за коригиране на прекомерния дефицит. От юни 2017 г. Румъния е подложена на последователни процедури при значително отклонение, но не предприе ефективни действия. В резултат на това бюджетният дефицит на сектор „Държавно управление“ се повиши от 2,9 % през 2018 г. и на 4,3 % през 2019 г., което се дължи на увеличаването на текущите разходи и възстановяването на капиталовите разходи от рекордно ниските равнища в предходните години. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет се очаква да се увеличи допълнително до около 9,2 % от БВП през 2020 г. и около 11,4 % от БВП през 2021 г. при допускане, че няма да има промяна в провежданата политика. Тенденцията на експанзионистичен растеж на разходите в резултат най-вече на законодателно предвиденото нарастване на пенсиите се предвижда да се засили от въздействието на кризата с COVID-19. Съотношението на публичния дълг към БВП се очаква да нарасне от 35,2 % през 2019 г. до около 46,2 % през 2020 г. и 54,7 % през 2021 г. Въпреки наличието на подходяща законодателна уредба резултатите от прилагането на румънската фискална рамка като цяло са слаби и няма подобрение в това отношение от последния доклад. Причината за това е, че органите продължават с практиката на отклоняване от националните фискални правила, поради което те стават неефективни.

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2020г.

Източник: Евростат, службите на Комисията.

Румъния не изпълнява критерия за обменния курс. Румънската лея не участва във валутния механизъм II. Румъния поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка може да извършва намеси на

валутния пазар. През 2018 г. средният обменен курс е 4,65 RON/EUR. След отслабване спрямо еврото с около 1 % в периода от януари до май 2019 г. леята отбелязва кратък епизод на умерено възстановяване на стойността през лятото на 2019 г., но след октомври 2019 г. отново се прояви тенденцията на умерено обезценяване. В условията на избухналата епидемия от COVID-19 леята се обезцени с около 1,1 % в периода от средата на февруари до края на март 2020 г. Спредът на тримесечния лихвен процент, свързан с еврото, беше около 325 базисни пункта през март 2020 г. в сравнение с върховата му стойност от 370 базисни пункта през юли 2018 г. През март 2020 г. леята беше с около 3 % по-слаба спрямо еврото в сравнение с две години по-рано.

Румъния не изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Румъния през едногодишния период до март 2020 г. е 4,4 %, което е над референтната стойност от 2,9 %. Дългосрочните лихвени проценти са се повишавали постепенно от около 4,5 % през април 2018 г. до 5,1 % през юли 2018 г. В периода от август 2018 г. до май 2019 г. дългосрочните лихвени проценти са останали стабилни на равнище от около 4,8 %, след което започват да спадат и достигат равнище от 4,3 % през ноември 2019 г. Намалването отразява мерките за смекчаване на паричната политика от страна на основните централни банки, което понижава дългосрочната доходност. Със засилването на кризата с COVID-19 дългосрочният лихвен процент се повиши до 4,6 % през март 2020 г., като спредът спрямо немските референтни облигации достигна 510 базисни пункта през този месец.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включително промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Външното салдо на Румъния стана отрицателно през 2017 г. за пръв път от пет години и се влоши допълнително до -3,2 % от БВП през 2018 г. и -3,3 % от БВП през 2019 г. — най-лош резултат от всички анализирани в доклада държави. Резултатите на Румъния по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-лоши от резултатите на много държави членки от еврозоната. Продължаващата регулаторна непредсказуемост е един от главните фактори, които се отразяват отрицателно на стопанската среда през последните години. Финансовият сектор на Румъния е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС, по-конкретно благодарение на високия дял на чуждестранната собственост в банковата система. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси Румъния беше сред държавите, за които трябва да се изготви задълбочен преглед. Според заключенията от този преглед Румъния продължава да има макроикономически дисбаланси. По-конкретно, дефицитът по текущата сметка продължи да расте през 2019 г., като същевременно се увеличаваха рисковете, свързани с конкурентоспособността от гледна точка на разходите, в условията на експанзионистична фискална политика и непредсказуема стопанска среда.

7. ШВЕЦИЯ

С оглед на оценката относно правната съвместимост и изпълнението на критериите за конвергенция и като отчита допълнителните релевантни фактори, Комисията счита, че Швеция не изпълнява условията за приемане на еврото.

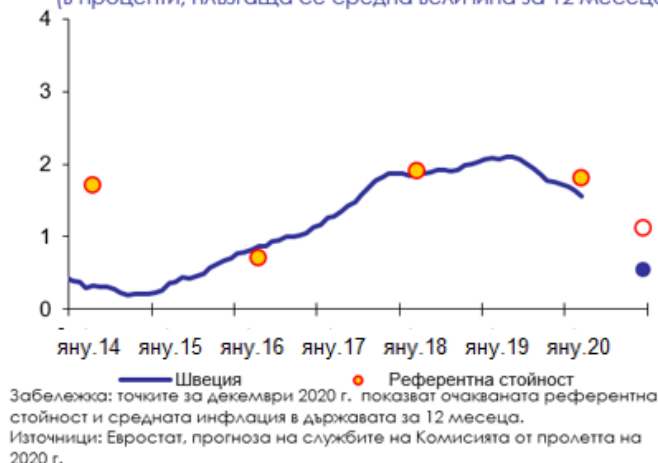
Законодателството на Швеция — по-специално Законът за Sveriges Riksbank (Шведската национална банка), Законът за държавното управление и Законът за валутнокурсната политика — **не е напълно съвместимо** със задължението за гарантиране на съответствие, посочено в член 131 от ДФЕС. Налице са несъответствия и непълноти в областта на независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране, както и интеграцията на централната банка към ЕСЦБ към момента на приемане на еврото.

Швеция изпълнява критерия за ценова стабилност. Средният темп на инфлацията в Швеция през 12-месечния период преди март 2020 г. е бил 1,6 %, което е под референтната стойност от 1,8 %. Очаква се той да остане под референтната стойност и през следващите месеци.

Средният темп на инфлацията в Швеция е спаднал от 2,0 % през 2018 г. и е достигнал 1,7 % през 2019 г. След кратък период на равнище 2,1 % през април и май 2019 г. инфлацията спада, достигайки 1,3 % през септември, и след кратко повишаване до 1,8 % през ноември отново спада до по-умерени стойности, което се дължи на забавянето на икономическия растеж и рязкото понижаване на цените на енергията. През март 2020 г. равнището на годишната инфлация според ХИПЦ е 0,8 %.

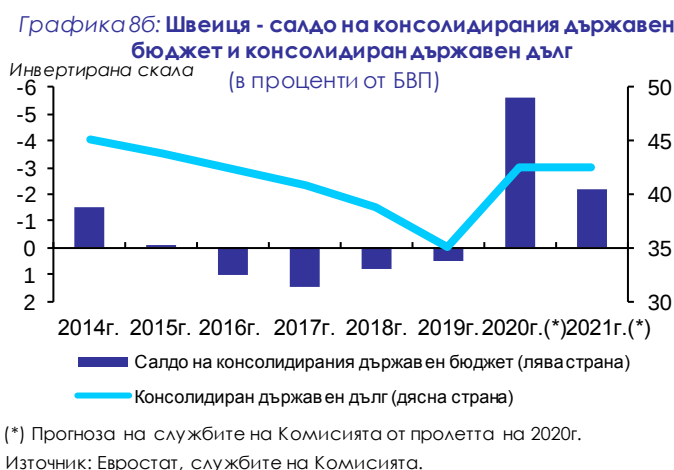
Цените на петрола се очаква да окажат натиск в посока надолу върху ХИПЦ през 2020 г., като ръстът на заплатите се очаква да остане умерен, което би трябвало не само да компенсира, но и да надхвърли въздействието на очакваното обезценяване на кроната. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. средната годишна инфлация ще бъде 0,4 % през 2020 г. и 1,1 % през 2021 г. Равнището на цените в Швеция е относително високо (около 116 % от средното равнище за еврозоната за 2018 г.).

Графика 8а: Швеция - Критерий за инфлация от 2014 г. насам
(в проценти, плъзгаща се средна величина за 12 месеца)

Швеция изпълнява критерия за публичните финанси. По отношение на Швеция няма решение на Съвета относно наличието на прекомерен дефицит. Излишъкът по консолидирания държавен бюджет леко е намалял от 0,8 % от БВП през 2018 г. на 0,5 % от БВП през 2019 г., което отразява по-конкретно по-малките приходи в резултат на реалното забавяне на растежа на БВП. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2020 г. салдото по консолидирания държавен бюджет се очаква да достигне -5,6 % от БВП през 2020 г. и -2,2 % през 2021 г. заради кризата с COVID-19. На 20 май 2020 г. Комисията прие доклад по член 126, параграф 3 от ДФЕС поради планираното

нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП, определена в Договора. В доклада се стига до заключението, че не е изпълнен критерият за дефицит, предвиден в Пакта за стабилност и растеж. С оглед на настоящата ситуация Комисията счита, че при тези обстоятелства не следва да се взема решение относно започване на процедура при прекомерен дефицит по отношение на Швеция. Съотношението на brutния консолидиран държавен дълг към БВП е намалял до 35,1 % от БВП през 2019 г. и се очаква да се увеличи до 42,6 % от БВП през 2020 г. и да остане като цяло стабилно на равнище 42,5 % от БВП през 2021 г. Швеция има стабилна фискална рамка, която беше реформирана през 2019 г., като бяха запазени основните стълбове на предходната уредба и тя беше засилена с нови елементи (като таван за дълга от 35 % от БВП).

Швеция не изпълнява критерия за обменния курс. Шведската крона не участва във валутния механизъм II. Швеция поддържа режим на плаващ валутен курс, при който централната банка може да извършва намеси на валутния пазар. През 2018 г. и 2019 г. продължи тенденцията на дългосрочно обезценяване на кроната спрямо еврото. Обезценяването настъпва въпреки някои мерки за затягане на паричната политика (в сравнение с еврозоната) и въпреки увеличаването на спреда по тримесечния лихвен процент STIBOR-EURIBOR през 2019 г., чиято средна стойност е -7 базисни пункта през 2018 г. и 33 базисни пункта през 2019 г. През март 2020 г. спредът е около 65 базисни пункта. Обезценяването не е еднакво през разглеждания в доклада период, като еврото достига върхова стойност от 10,80 SEK/EUR през октомври 2019 г., преди да се обезцени малко до 10,5—10,6 SEK/EUR в периода от декември 2019 г. до февруари 2020 г. Кризата с COVID-19 доведе до временно силно обезценяване на кроната. През двегодишния период преди до март 2020 г. средният курс на шведската крона спрямо еврото е около 10,5 SEK/EUR, като кроната се е обезценила спрямо еврото с приблизително 7 процента.

Швеция изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти. Средният дългосрочен лихвен процент в Швеция през едногодишния период до март 2020 г. е бил -0,1 %, което е значително под референтната стойност от 2,9 %. Шведските дългосрочни лихвени проценти на месечна основа отбелязват ново рекордно ниско равнище през август 2019 г., достигайки стойност от -0,36 %. След като отбелязва положителна стойност през ноември миналата година, лихвеният процент отново става отрицателен през февруари 2020 г. и достига стойност от -0,17 % през март 2020 г. в

условията на кризата с COVID-19. Спредът спрямо немските референтни облигации остава малък, макар че нараства слабо през 2019 г. след намаляване през 2018 г. През март 2020 г. той е 37 базисни пункта.

Бяха разгледани и **допълнителни фактори**, включващи промените в платежния баланс и интеграцията на пазарите. Външното салдо на Швеция остава с излишък от 1,7 % от БВП през 2018 г. и от 3,9 % през 2019 г. Шведската икономика е добре интегрирана в икономиката на еврозоната в резултат на създадените връзки в областта на търговията и инвестициите. Резултатите на Швеция по подбрани показатели, свързани със стопанската среда, са по-добри от резултатите на повечето държави членки от еврозоната. Финансовият сектор на Швеция е добре интегриран във финансовия сектор на ЕС. В контекста на процедурата при макроикономически дисбаланси Швеция беше сред държавите, за които трябва да се изготви допълнителен задълбочен преглед. Според заключенията от този преглед Швеция продължава да има макроикономически дисбаланси, тъй като надценените цени на жилищата, съчетани с продължаващото нарастване на задлъжнялостта на домакинствата, създава риск от хаотично коригиране.